

Leren van Bonhoeffer

De Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer (1906-1945) is vooral bekend als verzetsstrijder tegen het Nazisme. Nu nog steeds zijn de theologische ideeën en werken van Bonhoeffer veelbesproken en gelezen. Maar heeft deze theoloog nu ook iets te zeggen waar ik als werknemer- of geveer concreet wat mee kan in mijn dagelijkse werk?

Volgens prof.dr. Patrick Nullens wel. Hij sprak op 6 maart tijdens een Breakfast Seminar van het Institute of Leadership & Ethics (Instituut voor Leiderschap en Ethiek) voor christelijke professionals over Bonhoeffer. „Bonhoeffer legt een grote verantwoordelijkheid bij de christelijke professionals, want zij stellen Christus present in de wereld”, zei Nullens.

In Navolging, één van zijn bekendste werken, schreef Bonhoeffer over de kostbare genade. „Genade is niet goedkoop,

het betekent namelijk niet dat Christus de prijs betaalde en dat wij nu kunnen consumeren”, stelde Nullens. „Als wij gewoon doorgaan met ons leven, zal de wereld niet veranderen. Kostbare genade betekent Christus volgen in de wereld, in onze publieke rol als werknemer- en geveer.”

Onmiddellijk

Christus staat bij Bonhoeffer centraal. „Christus is de middelaar. Hij staat te midden van alles. Christus staat niet alleen tussen God en mij, maar Hij staat ook tussen mij en de wereld, tussen mij en de ander. Sinds de komst van Christus is er geen onbemiddelde relatie meer mogelijk voor de mens. Elke ‘on-middel-lijke’ relatie buiten Christus om is een leugen of afgoderij.”

Christus is volledig God en volledig mens: deze eeuwenoude belijdenis van de kerk is voor Bonhoeffer de basis. Nullens legde uit dat „het gaat om de relatie tussen de goddelijke en de menselijke natuur in Christus. In Christus is er geen onderscheid tussen het heilige (goddelijke) en het profane (menselijke). Er is slechts één realiteit, in Christus is de realiteit van God de realiteit van de wereld binnengekomen”.

In zijn werk over de ethiek schreef Bonhoeffer dat ‘we door Christus uitgenodigd worden tegelijkertijd deel te

nemen aan de realiteit van God en de realiteit van de wereld, de een sluit de ander niet uit. De realiteit van God wordt pas duidelijk op het moment dat het me volledig in de realiteit van de wereld plaatst’. Met andere woorden, Jezus navolgen betekent met Hem de wereld ingaan – de gebroken en gesecculari-seerde wereld.

Opdracht

Wat is dan de taak van de kerk in deze wereld? „Bonhoeffer ziet twee taken weggelegd voor de kerk in relatie tot de wereld en haar problemen. De eerste is een kritisch tegengeluid laten horen, door het Woord van God te verkondigen. Dit is een opdracht voor hen die tot het ambt zijn geroepen, zij wijzen op de plekken waar de wereld het geloof belemmert.”

„De tweede taak is een positieve bijdrage aan de maatschappij leveren. Christenen mogen zoeken naar mogelijkheden om God te laten spreken in hun werk en omgeving, in de economie en in de staat. De christelijke professional is een wijze raadgever die met kennis meedenkt over de gestelde problemen. Dit is niet zozeer de radicale woordver-kondiging dan wel de dienst (diaconie) aan de wereld.”

Omdat Bonhoeffer Christus centraal stelt, geeft het ons de mogelijkheid re-

alistisch te kijken naar onze bijdrage in de samenleving. „Christus was zelf ook maar amper betrokken bij het oplossen van wereldse problemen. Bonhoeffer zei: ‘We zijn er niet om een oplossing (Lösung) voor alle wereldproblemen aan te dragen, maar we zijn er om bevrijding

(Erlösung) te brengen.”

Het betekent echter niet dat we dus geen verantwoordelijkheid hoeven te nemen. „De essentie van Christus’ bestaan is ‘er zijn voor anderen’ (Dasein für Anderen), zo moeten ook wij er zijn

voor anderen. Volgens Bonhoeffer is de kerk alleen maar kerk als ze er is voor de ander.

ETF Open University

De ETF is in september begonnen met de zogenoemde ETF Open University. Dit is een masterprogramma op afstand voor mensen met een hbo- of universitaire opleiding en een baan, maar zich nog meer in de theologie willen verdiepen. Maria Verhoeff vertelt over één van de vier trainingsdagen die per jaar worden gehouden.

Zaterdag 13 maart 2010.

We hebben een lange dag voor de boeg. Voor de derde keer dit academiejaar een trainingsdag van de ETF Open University. Samen met andere studenten komen we samen in Utrecht voor een dag van ontmoeting en studiesupport. Studenten en professoren reizen vanuit België, Nederland en Duitsland af om in één dag heel veel nieuwe studie-energie op te doen.

Nieuwe input wordt gegeven voor de vakken die we hoofdzakelijk via zelfstudie onder de knie krijgen en vragen worden beantwoord. Vooral het contact met medestudenten, die ook allemaal hard

moeten werken om deze studie met hun job te combineren, geeft een nieuwe studieboost.

Deze keer kwamen de vakken ‘Christelijke ethiek en moraal filosofie’, ‘Bijbels Hebreeuws’ en ‘Seminarie Praktische theologie’ aan bod. Typisch vakken die allemaal niet zonder dat face-to-face contact kunnen. Je moet immers toch een keer je uitspraak van Hebreeuws kunnen testen. En ethische dilemma’s komen toch het best aan bod in een levendige discussie met je medestudenten aan de hand van een ‘case study’.

De ETF Open University is daarom een zogenoemd ‘blended-learning’ programma. Naast afstandsonderwijs, begeleid via een Virtuele Campus ontmoeten de studenten elkaar en hun docenten vier keer per jaar in Utrecht. In augustus vindt vervolgens het Summer Colloquium plaats op de campus van de ETF. Net als het tijdens het reeds jarenlang gevestigde Doctoraatscolloquium in september, zullen de studenten – ETF

Open University-studenten én de reguliere studenten – een intensieve studieweek beleven in Leuven. Maar daarover later meer. Na het afronden van de vakken en de examens in juni kijk ik uit naar het eerste Summer Colloquium dat begint in augustus 2010!

Onlangs is de naam van deze flexibele leerweg gewijzigd. Voorheen was de naam ‘ETF Summer University’, nu heet het programma ‘ETF Open University’. Als u meer wilt weten over dit studietraject kunt u contact opnemen met de ETF, via info@etf.edu of 0032 (0)16 200 895.

ETF Leuvense seminaries

Door Philip Fisk

De tijd en samenleving waarin wij ons bevinden, eist enorm veel kennis, inzicht en wijsheid van onze gemeentevorgangers en -leiders. Bijscholing hiervoor houdt nooit op. Ongeveer 25 gemeenteleiders vanuit de BEZ/ECV/VEG kwamen samen op 19 maart rond het thema: De christen en homoseksualiteit. Herman van Wijngaarden van de Protestantse Kerk in Nederland leverde een

uitdagende toespraak over ‘Christenhomoseksueel zonder seks, kan dat?’. Na een ruime tijd voor vragen, gaf Patrick Nullens als ethicus en rector van de ETF, een toespraak met als titel: ‘Een ethische reflectie op de gespannen verhouding tussen homoseksuele en christelijke identiteit’.

Aan de hand van de inhoud van deze toespraken en vragen vanuit de leetuur werd de groep verdeeld in kleine

groepen om de visie op seksualiteit, de interpretatie van zowel bijbelse als moderne wetenschappelijke gegevens en de opdracht van de gemeentes te bespreken. Ted VanderEnde van de ETF gaf tenslotte ‘reflecties vanuit de praktijk, homoseksualiteit en de gemeente’. De namiddag werd afgesloten met soep en een broodmaaltijd.

Kennismaken met... Julie Gelling

Zonder de enthousiaste inzet van haar medewerkers zou de ETF niet kunnen functioneren. Maar wie zijn die medewerkers, wat doen ze en wat is hun verhaal? In deze rubriek stellen we onze stafleden aan u voor. In the picture: onze nieuwe directiesecretaresse Julie Gelling.

Wie?

Julie Gelling uit Heusden-Zolder (B), 40 jaar en per 1 april 2010 directiesecretaresse van de ETF.

Je bent nog maar pas bij de ETF begonnen, wat deed je hiervoor?

„Ik heb bijna zeventien jaar als secretaresse voor een gerechtsdeskundige gewerkt. Dat was een deeltijdse job. Daarnaast deed ik tot vorig jaar nationaal jeugdwerk voor de Evangelische Christengemeenten Vlaanderen (ECV). De afgelopen jaren zijn voor mij 'piekjaren' geweest. Ik deed ontzettend veel, maakte veel uren en kon me echt helemaal geven – zowel in mijn job als in het jeugdwerk. Dat kon ook omdat ik bij mijn ouders in Houthalen woonde, ik had geen eigen gezin en huishouding. Maar nu is er een einde aan gekomen, het is goed om op een andere manier invulling aan mijn tijd te geven. Ik woon nu naast mijn zus en schoonbroer en ik heb veel tijd voor mijn neefjes en nichtjes.”

Je komt oorspronkelijk uit Canada, vertel!

„Mijn ouders zijn beide in hun kindertijd naar Canada geëmigreerd. Mijn vader komt uit Nederland en mijn moeder uit Engeland. Op mijn vijfde zijn we naar Vlaanderen gekomen, mijn ouders, Henk en Beryl Gelling, kwamen hier als zendingen.

Ik heb hier in België mijn opleiding 'Boekhouding en Informatica' op niveau 2A afgerond en ben daarna, in 1989, een jaar naar de Bijbelschool 'Emmaus Bible College' in Dubuque, Iowa (VS) geweest. Ik ging naar een Bijbelschool in Noord-Amerika om te zien of ik ook terug wilde naar mijn 'roots'.

Maar er was ook nog een andere reden. Mijn ouders zijn tot geloof gekomen toen ik zes maanden oud was, ik was dus helemaal met het geloof opgevoed. Nu wilde ik ontdekken of wat ik geloofde het geloof van mijn ouders of het geloof van mij was.”

Hoe ben je kerkelijk betrokken?

„Van mijn zestiende tot mijn 34e heb ik als leidster meegewerkt aan de kinder- en tienerkampen van het ECV. Later ben ik in de bestuursgroep gekomen en was dus meer op beleidsmatig niveau betrokken bij het jongerenwerk. Nu zit ik al weer twaalf jaar in het EJV-bestuur (Evangelisch JeugdVerbond), dat is de jeugdraad van de Evangelische Alliantie

Vlaanderen waarin al het evangelisch jeugdwerk vertegenwoordigd is. In mijn eigen gemeente, ECV-Houthalen, ben ik actief betrokken bij de wekelijkse tiener-activiteiten” .

Wat zijn je hobby's?

„Ik houd van creatief bezig zijn: tekenen, koken, ruimtes versieren, feestjes organiseren en op de computer met Photoshop en InDesign werken. Ik zou ook graag nog eens naailessen volgen, om me ook daarin zelf te kunnen redden. Verder heb ik een hond, een witte Maltezer. Zij heet Button en is al vijftien jaar oud. Zij woont bij mijn ouders, omdat zij te oud was om nog mee te verhuizen naar Heusden-Zolder. Mijn zus heeft een Golden Retriever, die komt ook veel bij mij over de vloer.”

Hoe ken je de ETF?

„Het ETF-gebouw ken ik al heel lang. We kwamen hier vroeger als gezin naar de gezinsweken, dat is wel dertig jaar geleden. Als tiener kwam ik ieder jaar naar het ECV-kerstdiner. En de laatste jaren kwam ik maandelijks naar het kantoor van de EJV. Maar van de ETF als onderwijsinstituut had ik lang geen duidelijk beeld. Ik wist niet goed wat hier allemaal gebeurt. In mijn vrienden- en kennissenkringen ken ik wel veel mensen die aan de ETF gestuurd of gewerkt hebben.

Nu ik hier aan het werk ben, krijg ik pas echt een goed beeld van het werk van de ETF. Je leest en schrijft verslagen van verschillende commissies, je ziet in de studiegids welke vakken de studenten volgen en je krijgt een idee van de werking van de bachelor- en masterstructuur.”

Wat hoop je voor de ETF?

„Ik hoop met mijn werk de directie zo goed mogelijk te ondersteunen in hun taken. Dat ze door mijn werk erop mogen vertrouwen dat de zaken op orde zijn: de agenda, de papieren. Ik hoop hun steun en toeverlaat te zijn. Verder ben ik heel blij dat ik nu voor een

christelijke instelling werk. Tot vorig jaar deed ik heel veel christelijk jeugdwerk, daarna begon ik me af te vragen wat ik nog meer of anders wilde naast het werk voor de gerechtsdeskundige. Ik ontdekte dat ik heel graag voor een school wilde werken en dan het liefst ook nog een christelijke school. Toen kwam de vacature voor directiesecretaresse op mijn pad. Ik heb ervoor gebeden en heb ervaren dat God me hierin geleid heeft.”

Wie is God voor je?

„Hij is mijn alles, mijn begin, mijn redding, mijn eind. God heeft mij in mijn leven steeds richting en zin gegeven.

Ik geloof dat God mijn ouders in hun bediening in Vlaanderen heeft geleid en later ook mijn bediening. Ik kan veel momenten in mijn leven aanwijzen waar God gestuurd heeft.

Het is mijn verlangen in Zijn wil te staan, hoe en waar dan ook. Ik vertrouw erop dat ik ben waar Hij wil dat ik ben. En ik weet zeker dat God weet wat Hij doet.”

De ETF maakt zich op voor 500 jaar Reformatie

2017, het klinkt nog zo ver weg. Maar in dat jaar is het 500 jaar geleden dat de Reformatie begon, in 1517. Reden genoeg voor veel organisaties om hun krachten te bundelen en in aanloop naar de 500e geboortjaar van de Reformatie een gevarieerd programma te bieden.

In 1517 spijkerde Maarten Luther zijn 95 stellingen op de deur van de Slotkapel in Wittenberg. Deze gebeurtenis wordt gezien als het begin van de Reformatie. In de tijd die volgde vonden grote veranderingen plaats in heel Europa en de invloeden daarvan merken we vandaag nog steeds!

De ETF is één van de organisaties die meewerkt in Refo500, die op allerlei manieren aandacht wil geven aan de Reformatie en daarbij verbanden legt tussen thema's uit de tijd van de Reformatie en onze tijd. De kernwoorden 'vernieuwing', 'verandering' en 'relevantie' staan hierbij centraal.

De stichting zet in op negen thema's op historisch, theologisch, politiek, sociaal en cultureel gebied. De thema's zijn onder meer: onderwijs en wetenschap, belijden en strijden, leer en kerk, vrijheid en verkondiging, vernieuwing en vroomheid en Bijbel en taal.

Stadsbestuur

Refo500 biedt onder meer reizen, dagtochten, studiedagen, conferenties, boeken, lesmateriaal en tentoonstellingen. Zo wordt er 14 mei een dagtocht gehouden naar Amsterdam. Wat gebeurde er in deze stad toen het overging tot de Reformatie? Katholieke kerken gingen over naar de Protestanten, kloosters werden weeshuizen, de Rooms en gingen in schuilkerken en het stadsbestuur werd volledig vernieuwd.

Een andere dagtocht vindt plaats op 26 juni. Deze gaat over de invloed van de Moderne Devotie, een vernieuwingsbeweging binnen de Katholieke kerk vlak

voor de Reformatie. Thomas à Kempis uit Zwolle is de meest bekende devoot met zijn boek 'Over de navolging van Christus'. De tocht gaat van Zwolle verder naar Deventer, waar Geert Grote veel invloed heeft gehad.

In de komende jaren staat er nog veel op het programma. Meer informatie over Refo500 en de activiteiten is te vinden op de website www.refo500.nl.

De titel van het ETF-Jeugdweekend 2010 was 'Lost: The Truth Will Set You Free', volgens Johannes 8:32 (... en de waarheid zal u bevrijden). Het weekend werd van 26 tot en met 28 februari gehouden en er kwamen meer dan honderd jongeren van 16 tot 25 jaar naar Leuven. Nick Toegaert, Bachelor 3-student, was coördinator van het weekend en schrijft over zijn ervaringen.

Al van bij het begin van de voorbereiding hadden we het als coördinatoren op ons hart het weekend in het teken van het Woord van God te stellen. Onze aandacht werd daarbij gevestigd op Psalm 119, dat talloze waardevolle uitspraken doet over het belang van het Woord van God in ons dagelijks leven.

Psalm 119:105 zegt: 'Uw woord is een lamp voor mijn voet, en een licht op mijn pad' en dat werd dan ook één van de hoofdthema's van het weekend. Is het Woord van God nog een lamp voor onze voet, en een licht op ons pad? Of hebben we dit, net als de maatschappij waarin we leven, gedegradeerd tot niets meer dan 'een mooie beeldspraak'.

Verdwaald

Met deze en verschillende andere vragen van dezelfde aard werden de jongeren op het weekend geconfronteerd. We leven immers in een maatschappij waar bijna elke notie van een waarheidsideaal onderuit wordt gehaald. Jongeren groeien op met media als internet en televisie die steeds andere ideeën en overtuigingen verspreiden en beschikbaar stellen. Een maatschappij waarin we als zoekende mensen al snel verdwaald kunnen geraken.

Het uitgangspunt voor het weekend was dan ook de vraag welke plaats het Woord van God in dit alles inneemt. Doorheen de drie thema-avonden hebben sprekers Jelle Creemers, Kurt Maeyens en Henk Binnendijk elk op hun eigen manier de jongeren mogen bepalen bij de relevantie van het Woord van God en mogen bemoedigen om de Bijbel als Woord van God (opnieuw) serieus te nemen.

Het was bemoedigend om te zien dat

jongeren een bewuste keuze voor God hebben gemaakt. We hebben met de jongeren ook veel open gespreksmomenten beleefd, waarop ze eerlijk met gedachten, problemen of lasten naar voren kwamen en hierover in gesprek traden.

Diepgaand

Een praktisch voorbeeldje hier was de workshop van Kurt Maeyens op zaterdagmiddag, waarvoor aanvankelijk slechts één jongere zich had opgegeven. Toen we merkten dat een aantal jongeren absoluut geen zin hadden om ergens actief aan deel te nemen, heeft Kurt deze groep onder de arm genomen. Achteraf is gebleken dat ze samen een enorm diepgaand en open gesprek hebben gehad met elkaar.

Hierin rust mijn inziens ook het grote belang van het ETF-Jeugdweekend, namelijk jongeren een kans te geven om met elkaar, met ons als ETF-studenten en staf, maar ook met sprekers of workshoplei-

ders in gesprek te treden om van elkaar te leren, elkaar te mogen bemoedigen en elkaar op te bouwen in het geloof.

We hadden een geweldig team en een grote God om dit alles te leiden. Het was bijzonder om te zien hoe doorheen aanbidding, prediking, drama en mime, workshops, en zelfs kleine details in hun veelzijdigheid, toch één boodschap duidelijk naar voren kwam: 'Want levend en krachtig is het woord van God, en scherper dan een tweesnijdend zwaard: het dringt diep door tot waar ziel en geest, been en merg elkaar raken, en het is in staat de opvattingen en gedachten van het hart te ontleden' (Hebr. 4:12).

Uw financiële steun blijft nodig!

Zoals u weet, ontvangt de ETF sinds 2008 een gedeeltelijke financiering van de overheid. Het is bemoedigend voor ons dat de overheid de ETF ondersteunt. De financiële bijdrage is echter maar een vierde van de daadwerkelijke kosten om een faculteit te runnen. Uw financiële steun blijft dus nodig. We stellen het op prijs als u de ETF blijft steunen voor de algemene werking. Een bijdrage voor het Johannes Hus fonds of het George en Dora Winston fonds is echter ook een mogelijkheid. U helpt hiermee studenten op te leiden en zich voor te bereiden op hun bediening in Oost-Europa of België. En niet onbelangrijk, uw giften zijn in België en in Nederland fiscaal aftrekbaar.

Prof.dr. Patrick Nullens
Rector

Theologie studeren? Twee handen

De ETF biedt verschillende mogelijkheden aan om theologie te studeren. We zetten de opties voor u op een rijtje:

- Bachelorprogramma
- Zendingsjaar
- Masterprogramma
- Doctoraatsprogramma

Overweegt u een studie theologie?
Vraag dan informatie aan via
info@etf.edu of +32 (0)16 200895.

- Dank voor het ETF-jeugdweekend
- Dank en bid voor de stafleden
- Bid voor de stages van de Bachelor 3-studenten (eind februari tot mei)
- Bid voor aankomende studenten
- Bid voor oud-studenten
- Bid voor de vele samenwerkingsmogelijkheden

Agenda

24 april 2010	Heverlee-conferentie over de identiteit van evangelische christenen in Vlaanderen en hun historisch erfgoed.
28 april 2010	Open Dag
5 mei 2010	Open Dag
8 mei 2010	Breakfast Seminar van het Institute of Leadership & Ethics, thema: People learn in different ways.
19 mei 2010	Open Dag
28 mei 2010	STudiedag 'The Land' van vakgroep OT
4 juni 2010	Oud-studentendag

Colofon

Nieuwsbrief van Evangelische
Theologische Faculteit vzw

Uitgave: april 2010
Afgiftekantoor: Leuven 1

Vu.: P. Boven
St. Jansbergsesteenweg 97
3001 Leuven
Tel.: +32 (0)16 200895
Fax: +32 (0)16 200943
E-mail: info@etf.edu
Internet: www.etf.edu
Bank: 230-0087330-50
Bank Nederland:
Giro 2206898,

t.n.v. Stichting Vrienden van de ETF
te Vaassen

Bestuur:
Gottlieb Blokland
Remmelt de Boer
Guido de Kegel (voorzitter)
Diederick Eikelboom
Johan Lorein
Roger Roberts
Jef Saenen
Henk van Acker

Voor wie testamentair een legaat beschikbaar wil stellen: "Ik legateer, vrij van rechten en kosten, aan de Stichting Vrienden van de ETF te Vaassen, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel voor Rijnland onder nr. S 17446, een bedrag in contanten, groot €...

Evangelische Theologische Faculteit levert diploma's af die erkend zijn door de overheid.

Evangelische Theologische Faculteit ontvangt slechts een kleine werkingsbijdrage. De school is afhankelijk van giften van vrienden in België en Nederland. In Nederland is de Stichting Vrienden van de ETF erkend als ANBI. Voor Nederland en Vlaanderen zijn de giften fiscaal aftrekbaar.